

Лексикологія з порівняльним компонентом
6 семестр (денна форма навчання)

Загальна кількість годин: 90

Лектори: проф. Бондаренко Є.В., проф. Фролова І.Є.

Вид дисципліни: обов'язкова

Кількість кредитів: 3

Мета: розширення знань про слово, його структуру в англійській та українській мовах та лексику англійської та української мов як систему. Студенти ознайомлюються з процесом формування словникового складу англійської та української мов, семантичною та морфологічною структурою слова, словотворенням. Приділяється увага проблемі семантичних трансформацій лексем, когнітивному аспекту створення лексичної системи як форми реалізації національної концептосфери.

Зміст: Базові поняття та принципи сучасної лексичної семантики. Визначення слова, базової одиниці лексичної системи. Типи лексичних одиниць. Основні завдання лексикології. Семантика лексичних одиниць. Поняття семи. Семантична структура слова. Принципи аналізу семантичної структури слова. Поняття полісемії та метод контекстного аналізу слова. Системна структура англійського та українського словника. Поняття лексико-семантичного поля. Типологія семантичних полів. Омонімія, синонімія, антонімія в англійській та українській мовах. Поняття мотивації. Типологія та причини семантичних змін в англійській та українській мовах. Англійськомовна та українськомовна формальна, розмовна лексика та сленг, неологізми, історизми, архаїзми, варіанти мови (лексичний аспект). Поняття стильового розшарування словника англійської та української мов. Історія та сучасність англійськомовної та української лексикографії. Принципи класифікації словників. Морфеми, типи морфем, принципи морфемного аналізу. Дериваційний аналіз слова. Проблема словотвору; словотвір в англійській та українській мовах. Продуктивні способи словотвору в англійській та українській мовах. Деривація: афіксація (префіксація, суфіксація), конверсія. Словоскладення, класифікації складних слів в англійській та українській мовах. Скорочення, типи скорочень в англійській та українській мовах. Інші способи словотвору в англійській та українській мовах. Вільні та стійкі словосполучення. Вільні словосполучення в англійській та українській. Поняття фразеологічних одиниць в англійській та українській. Класифікації фразеологічних одиниць. Шляхи утворення фразеологічних одиниць. Англійськомовні та українськомовні прислів'я та приказки як прошарок фразеології. Етимологічний склад мови. Споконвічні слова та запозичення. Класифікація та характерні риси споконвічних слів в англійській та українській. Етимологічний склад англійської та української мов. Способи та шляхи запозичень, типи запозичених слів, критерії запозичень в англійській та українській мовах. Асиміляція запозичень, типи асиміляцій. Особливості етимологічного складу англійської та української мов. Джерела запозичень в англійській та українській мовах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти таких програмних результатів навчання:

знати:

- 1) основні проблеми філології, перекладознавства та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- 2) систему іноземної мови, бути здатним до інтерпретації не тільки літературних, але і наукових, ділових, публіцистичних, фольклорних текстів, включаючи пам'ятники писемності;
- 3) англійську мову, її зміст, структуру та функціонування, а також мовні норми, в тому числі орфографічні і пунктуаційні, використовувати ці знання для висловлювання власної думки в усній і письмовій формах.

вміти:

- 1) використовувати знання національно-культурних особливостей соціальної і мовної поведінки носіїв англійської та української мов: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури;
- 2) ідентифікувати, класифікувати і аналізувати одиниці англійської та української мов різних рівнів (фонетичного, морфологічного, синтаксичного, лексичного, стилістичного), визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- 3) співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;
- 4) здійснювати мовну діяльність державною та іноземними мовами відповідно до цілей і ситуації спілкування в рамках тієї чи іншої діяльності;
- 5) планувати і здійснювати на належному рівні дослідження в галузі філології, перекладознавства.

Структура навчальної дисципліни:

Денна форма навчання: лекцій - 26 год., практичних занять - 6 год., самостійна робота - 58 год.

Форма контролю: іспит

Мова викладання: англійська

Навчально-методичне забезпечення: 1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов (посібник для перекладацьких відділень вузів). – Вінниця: Нова книга, 2003. – 160 с. 2. Квеселевич Д.І. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: Modern English Lexicology in Practice: Навч. пос. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 127 с. 3. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 464 с. 4. Раєвська Н.М. Лексикологія англійської мови. – К.: Вища школа, 1979. – 303 с. 5. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова / за ред. О.Д. Пономаріва. – К.: Либідь, 1993. – 336 с. 6. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови: Підруч. Для ін-тів і фак. інозем. мов. – Х.: Основа, 1993. – 255 с. 7. Fischer R. Lexical change in present-day English: A corpus-based study of the motivation, institutionalization, and productivity of creative neologisms: Tubingen: Narr, 1998. – IX. – 209 с. 8. Lewis N. Instant word power. – New York etc.: Signet, 1981. – XIV. – 386 с.